

**Акционен план за период 2014-2015 година за спроведување на Стратегија за безбедност и здравје на здравствените работници
Скопје јули, 2014 година**

Цел 1. Јакнење на националната политика за здравје и безбедност на работа на здравствени работници и развивање на неопходните политички и правни инструменти за имплементација и нивната примена во пракса					
Акции	Мерки	Временска рамка	Одговорни институции	Мониторинг и евалуација (индикатори)	Финансиски средства
1.1 Воспоставување на легислативни основи за пријавување на повреди со остар предмет	1.2. Транспонирање на Директивата за превенција на повреди од остри предмети (2010/32/EU - Framework Agreement on prevention from sharp injuries in the hospital and healthcare sector concluded by HOSPEEM and EPSU),	2014-2015	МТСП, ДИТ, МЗ, ИЈЗ	Донесени Правилници	Нема фискални импликации
1.2 Воспоставување на законска обврска за доставување на извештаи за извршена работа	Изработка на подзаконски акт – Правилник со кој се задолжуваат овластените установи за медицина на труд, овластените правни субјекти и лицата за за безбедност на работа да доставуваат редовни годишни извештаи до Институтот за Јавно здравје на РМ	2014	МТС, ДИТ, МЗ, ИЈЗ	Донесен правилник	Нема фискални импликации
1.3 Восоставување на законска рамка за задолжителна обукаво Тренинг центарот на ИЈЗ според акредитирана програма како основ за лиценцирање на стручните лица за безбедност на работа и докторите специјалисти по медицина на труд* * Планот и Програмата се доставени до Комитетот за здравје и животна средина	Изработка на Правилник за задолжителна обука на стручните лица за безбедност и докторите по медицина на труд во Тренинг центарот на Институтот за јавно здравје, формиран со Одлука на Влада на РМ	2014-2015	МТСП, МЗ, ДИТ, ИЈЗ	Донесен правилник	Нема финансиски импликации

1.4. Воспоставување на законска можност за самоевалуација и самопроценка на ризик во малите и микро установи во здравството	Дополна на Законот за безбедност и здравје на работа и Правилникот за проценка на ризик – Изјава за безбедност на работа	2015	МТСП, МЗ, ИЈЗ	Извршени дополнувањата и измените	Нема фискални импликации
Цел 2. Унапредување и развој на човековите ресурси во областа на безбедност и здравје при работа					
Акции	Мерки	Временска рамка	Одговорни институции	Мониторинг и евалуација (индикатори)	Финансиски средства
2.1. Зајакнување на капацитетите на стручните лица за безбедност при работа, докторите по медицина на труд и други релевантни субјекти од областа на безбедност и здравје при работа во здравството	<p>Воспоставување на редовна и континуирана едукација во Тренинг центарот на ИЈЗ како основа за добивање на сертификат/лиценца за :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Мерење на штетностите во работната средина во здравството (биолошки агенси, бучава, вибрации, јонизирачко и нејонизирачко зрачење, ласер генерирачка прашина, антинеопластични лекови, анестетици, дезинфициенси, жива, берилиум и др. • Проценка на ризици во здравството за истите штетности • Специфична здравствена заштита на здравствените работници и проценка на ризици во здравство 	2014-2015	ИЈЗ, МЗ, МТСП	<ul style="list-style-type: none"> • Изработка на наставен план и задолжителна програма со практична обука врз основа на моделите користени во земјите на ЕУ, Канада и Америка • Број на спроведени обуки • Број на обучени лица 	Нема фискални импликации Сретсва од учесниците во обуката

2.2. Зајакнување на капацитетите на Државниот инспекторат за труд и Државниот санитарен и здравственинспекторат	<p>Утврдување на постапка и содржина на инспекциски надзор над работата на овластените установи за медицина на труд и на овластените правни субјекти</p> <p>Обуки за практична примена на подзаконските акти со кои се утврдуваат обврските при мерењата на штетностите и проценките на ризик со значење во здравството (биолошки агенси, бучава, вибрации, јонизирачко и нејонизирачко зрачење, ласер генерирачка прашина, антинеопластични лекови, анестетици, дезинфициенси, жива, берилиум и др.), а со цел за контрол на квалитетот на стручната работа</p>	2014-2015	ИЈЗ, МЗ и МТСП/ДИТ во соработка со Македонското здружение за заштита при работа, Македонско здружение на доктори по медицина на труд и Здружение за индустриска хигиена	Изработени Водичи за добра практика Извршени обуки	Проект со Норвешка Влада „Унапредување на службите за БЗР,,
2.3. Унапредување на соработката помеѓу институциите	Зајакнување на институционалните капацитети во релевантните министерства и институции	2014-2015	МТСП, МЗ, ИЈЗ, ИМТ	номинирани одговорни лица во одделни институции	Во рамките на одобрени сопствени буџетски средства
Цел 3. Развој на програмите за тренинг и едукација од областа на здравје и безбедност при работа					
3.1 Информација за процесот на едукација на работодавачите по однос на исполнување и спроведување на мерки од областа на безбедност и здравје при работа во здравството	Анализа на дистрибуираните чек-листи (контролни листи) преку кои работодавачите имаат можност сами да проценат за превземените мерки за спроведување на законската регулатива, односно обврските кои произлегуваат од прописите за безбедност и здравје при работа во здравството и за специфичните штетности и опасности во здравството.	2015	МТСП/ДИТ, МЗ, ИЈЗ	Извршена анализа	Нема фискални импликации

<p>3.2. Да се обезбеди преглед на главните принципи што треба да се земат предвид при планирањето, организирањето, спроведувањето на инспекциските надзори од страна на инспекторите за безбедност и здравје при работа во здравството</p>	<p>Утврдување на главните принципи на коишто се заснова вршењето на инспекциските надзори Идентификување на недостатоците при инспекцискиот надзор, како и мерките во зависност од дејноста на работодавачот</p> <p>Контрола на квалитетот на извршената работа.</p>	<p>2015-2016</p>	<p>МТСП/ДИТ</p>	<p>Унифициран пристап при извршување на инспекцискиот надзор</p>	<p>Нема фискални импликации</p>
<p>3.3 Едукација на работодавачите по однос на спроведување на мерки од областа на безбедност и здравје при работа во здравството</p>	<p>Организирање семинари и работилници за работодавачите за имплементирање на принципите на безбедност и здравје при работа во здравството</p>	<p>2015</p>	<p>МТСП/ДИТ/МЗ, ИЈЗ, здруженија, организации на работодавачи</p>	<p>Број на одржани семинари и работилници</p>	<p>нема фискални импликации, сретства од учесниците на семинарите/котизација</p>
<p>3.4 Едукација на работници по однос на спроведување на мерки од областа на безбедност и здравје при работа</p>	<p>-Организирање семинари за работниците за имплементирање на принципите на безбедност и здравје при работа, за одделни специфични ризици карактеристични за одделни здравствени дејности (лаборатории, РТГ, хирургија, стоматологија, анестезија...)</p>	<p>2015</p>	<p>МТСП/ДИТ/МЗ, Тренинг центар на ИЈЗ, здруженија, организации на работодавачи</p>	<p>Број на одржани семинари</p>	<p>нема фискални импликации, сретства од учесниците на семинарите/работилниците</p>

<p>3.5. Специјални тренинг програми (Прва помош на работното место и реанимација)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Курсеви за континуирана едукација од областа на прва помош на работното место за докторите по медицина на труд ■ Обука за прва помош на работното место, за вработените, претставниците за заштита при работа и работодавачите ■ Подготовка и дисеминација на брошура за прва помош на работното место ■ Подготовка и дисеминација на брошура за реанимација 	<p>2014-2015</p>	<p>Тренинг центар на ИЈЗ, МЗДМТ, МЗ,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Број на организирани курсеви за вработените во претпријатијата • Број на спроведени обуки и број на обучени работници, претставниците за заштита при работа и работодавачите за соочување со итни ситуации на работното место, • Подготвен едукативен материјал • Број на дистрибуирани брошури 	<p>нема фискални импликации. Сретства од учесниците на семинарите/работилниците</p>
<p>3.6 Програми за тренинг и едукација од областа на здравје и безбедност при работа во здравството за доктори на специјализација по МТ и доктори специјалисти по МТ и нивна имплементација во пракса во рамките на Тренинг центарот на ИЈЗ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Програма за успешно враќање на работното место после отсуство поради повреда или болест (процена на ризик, модификација на работната средина, социјална интеграција, медицинска и професионална рехабилитација) и нејзина примена во претпријатие ■ Програма за ергономски дизајн и ергономски интервенции на работното место и нејзина примена во претпријатие ■ Програма за справување со сите форми на насилство во здравството (стрес, burn-out, физичко насилство) ■ Програма за превенција на повреди со остар предмет 	<p>2014-2015</p>	<p>Тренинг центар на ИЈЗ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Изработена програма ■ Број на реализирани престои во претпријатија на доктори специјализанти, како дел од спроведувањето на програмските активности ■ Реализирана програма во пракса ■ Евалуација на спроведената програма во пракса 	<p>нема фискални импликации Активност во рамките на сопствените буџети</p>

3.7. Обука на стручни лица за безбедност на работа во областа на здравје на работа во здравството со нагласка на проценката на изложеност во рамките на Тренинг центарот на ИЈЗ како услов за добивање на лиценца за работа во областа	Програма за обука за влијание на физички штетности во здравство и проценка на експозицијата на: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Јонизирачко зрачење од отворени извори ▪ Јонизирачко зрачење од затворени извори ▪ Нејонизирачко статичко и осцилирачко електромагнетно поле ▪ Ултра звук ▪ Ласер и ласергенерирачка прашина ▪ Микробранови и радиобранови во здравството ▪ Хемиски агенси – анестетици, антинеопластични лекови, дезинфициенси ▪ Жива, берилиум ▪ Психосоцијален стрес ▪ Повреди со остри предмети 	2015-2016	Тренинг центар на ИЈЗ	<ul style="list-style-type: none"> • Изработка на програма и водичи за добра практика за секоја од наведените штетности со модели за проценка на изложеноста и ЛЗС 	Нема фискални импликации Сретства од учесниците во програмата
--	--	-----------	-----------------------	---	---

Цел 4. Зајакнување на улогата на Советот на безбедност и здравје при работа

4.1. Следење и анализа на активностите на	Размена на податоци и информации за преземени активности во насока на	2013-2014	МТСП/ДИТ, МЗ, ИМТ,	Подобрување на состојбите од областа	Нема фискални импликации
---	---	-----------	--------------------	--------------------------------------	--------------------------

преставниците на институциите на Советот	подобрување на состојбите од областа на безбедност и здравје при работа .		КСС, ОРМ, ССМ, МЗЗПР, ЗМТ, Машински факултет	на безбедност и здравје при работа	
--	---	--	--	------------------------------------	--

Цел 6. Одредување на приоритети области - нови и зголемени ризици

Акции	Мерки	Временска рамка	Одговорни институции	Мониторинг и евалуација (индикатори)	Финансиски средства
6.1. Професионални алергиски болести со нагласка на латекс алергијата	<ul style="list-style-type: none"> • Спроведување на епидемиолошко и клиничко истражување за проф. алергиски болести кај експонираните групи работници од одделни дејности 	2014 г-2015	МЗ, ИЈЗ,	<ul style="list-style-type: none"> • Спроведено истражување 	Нема фискални импликации во рамките на одобрените буџетски средства

	<ul style="list-style-type: none"> ■ Изработка на препораки и мерки за превенција од професионални алергиски болести и латекс алергијата во здравство 			<ul style="list-style-type: none"> • Изработени и усвоени препораки и мерки за превенција 	
6.2. Повреди со остри предмети и професионален ризик од крвно-преносливи инфекции	<ul style="list-style-type: none"> • Спроведување на епидемиолошко истражување кај здравствени работници од болнички установи , со ризик за повреди со остри предмети и крвно-преносливи инфекции, според СЗО методологија - Изработка на препораки и мерки за превенција на повредите со остри предмети и крвно-преносливите инфекции кај болничкиот персонал 	2014 - 2015	МЗ, ИЈЗ	<ul style="list-style-type: none"> • Спроведено истражување • Изработени и усвоени препораки и мерки за превенција 	Национална програма за јавно здравје 2015
6.3. Психосоцијални штетности кај здравствени работници	<ul style="list-style-type: none"> • Развој на методологија за евалуација и превенција на психосоцијалните штетности кај здравствените работници • стрес на работа • burn-out sy • насилство на работно место 	2014-2015	МЗ, ИЈЗ	<ul style="list-style-type: none"> • Усвоена методологија • Усвоени препораки и мерки за превенција на ефектите од психосоцијалните штетности кај здравствени работници-стрес на работа 	Национална програма за јавно здравје 2015
6.4. Ефекти на антинеопластичните и други штетни лекови врз здравјето на здравствените работници (канцерогени, мутагени, токсични и репродуктивно токсични ефекти)	<ul style="list-style-type: none"> ■ Едукација и тренинг на здравствените работници за ризиците кај работниците поврзани со употребата на овие лекови во работата ■ Зголемување на свесноста на работниците и работодавачите за негативните ефекти 	2014-2015	МЗ, ИЈЗ	<ul style="list-style-type: none"> • Усвоена методологија • Усвоени препораки и мерки за превенција на ефектите од овие штетности кај здравствени работници 	Национална програмата за јавно здравје
6.5. Ефекти на нејонизирачкото зрачење врз здравјето на здравствените работници (МРИ, ласер. УЗ)	<ul style="list-style-type: none"> ■ Едукација и тренинг на здравствените работници за ризиците кај работниците поврзани со употребата на овие лекови во работата ■ Зголемување на свесноста на работниците и работодавачите за негативните ефекти 	2014-2015	2014-2015	<ul style="list-style-type: none"> • Усвоена методологија • Усвоени препораки и мерки за превенција на ефектите од овие штетности кај здравствени работници 	Национална програмата за јавно здравје

Цел 7. Превенција и промоција на здравјето на работниците

Акции	Мерки	Временска рамка	Одговорни институции	Мониторинг и евалуација (индикатори)	Финансиски средства
6.1. Програма за здравје и оценка на работоспособноста кај здравствените работници во Република Македонија	<ul style="list-style-type: none"> ■ Спроведување на епидемиолошко и клиничко истражување за здравствениот статус и работната способност кај ■ Примена на индивидуални здравствено- промотивни активности ■ Организирање на интерсекторски состанок од страна на ИЈЗ со учество на претставници на МЗ, МТСП, СМТ, ДИТ, СЗО канцеларија - Скопје, локална самоуправа, синдикат, комори за усвојување и промовирање на Програмата 	2014-2015	МЗ, ИЈЗ	<ul style="list-style-type: none"> • Реализирано истражување со изготвен извештај • Број на реализирани индивидуални промотивни активности • Организиран интерсекторски состанок 	Предвидени буџетски средства во Национална годишна Програмата за јавно здравје

Цел 7. Следење и откривање на професионалните болести и превенција и намалување на бројот на повреди при работа

Акции	Мерки	Временска рамка	Одговорни институции	Мониторинг и евалуација (индикатори)	Финансиски средства
7.1. Превенција, откривање и следење на професионални болести кај здравствените работници	<ul style="list-style-type: none"> • Спроведување на превентивни прегледи на работници со цел откривање на професионални болести • Обука за процедурите за дијагноза и верификација на професионалните болести на докторите од општа медицина (избрани доктори) • Организација на трибина за подигање на свеста за потребата од следење и рано откривање на професионалните болести во здравството • Подготовка и дисеминација на промотивен материјал 	2014 г-2015	МЗ, ИЈЗ, ФЗОПИОМ	<p>Број на реализирани превентивни прегледи и дијагностицирани професионални болести</p> <p>Одржани семинари и работилници за</p> <p>Организирана интерсекторска трибина (специјалистите по МТ, стручни лица БЗР, работодавачи, работници)</p> <p>Број на печатени и дистрибуирани брошури</p>	Во рамките на Националната програма за јавно здравје на РМ за 2015 година

7.2. Превенција на повредите при работа со нагласка на повредите од остар предмет	Едукација и тренинг на вработените, работодавачите и стручните лица за безбедност на работа за превенција на повредите при работа	2014 г-2015	МЗ, ИЈЗ	<ul style="list-style-type: none"> Број на одржаните семинари и курсеви на специјалистите по медицина на трудот 	Во рамките на редовни КМЕ за обновување на лиценца за работа
---	---	-------------	---------	--	--

Цел 8. Унапредување и јакнење на информативните системи во областа на здравје и безбедност на работа

Акции	Мерки	Временска рамка	Одговорни институции	Мониторинг и евалуација (индикатори)	Финансиски средства
8.1. Развој и зајакнување на информативните системи за следење на здравствената состојба на здравствените работници	<ul style="list-style-type: none"> Подобрување и развој на националните регистри за професионални болести и повреди на работа *Формирање на регистар на ризични работни места во здравството 	2015	МЗ, ИЈЗ,	<ul style="list-style-type: none"> Одржани семинари и работилници за различни таргет групи Организирана интерсекторска трибина Подобрени и развиени регистри на професионални болести, регистри на повреди на работа и регистар на ризични работни места 	Нема фискални импликации

Листа на кратенки

МЗ - Министерство за здравство
 МТСП - Министерство за труд и социјална политика
 ДИТ - Државен инспекторат за труд
 ИМТ - Институт за медицина на трудот на Р. Македонија
 ИЈЗ - Институт за јавно здравје на Р. Македонија
 СМТ - Служби за медицина на трудот
 МЗЗПР - Македонско здружение за заштита при работа
 ФЗОМ - Фонд за здравствено осигурување
 ПИОМ - Фонд за пензиско и инвалидско осигурување
 МЗДМТ - Македонско здружение на доктори по медицина на трудот